

zaaknummer 2011T492

25 juni 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], [land],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven.

tegen:

wijlen **[naam]**
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de congregatie der Broeders van Liefde,

en

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tot zijn uittreden op [datum] lid van de congregatie der Broeders van Liefde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 7 december 2012. Op 14 februari 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], provinciaal overste van de Europese Provincie van de Congregatie der Broeders van Liefde.

Op 30 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller, voornoemd.

Namens de Congregatie zijn verschenen de heer [naam], voornoemd en broeder [naam], lid van het bestuur van de Broeders van Liefde.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager zat van 1955-1959 op internaat [naam] te [plaats].

Ten aanzien van aangeklaagde 1:

Aangeklaagde 1 was van september 1955 tot en met september 1957 leraar van klager. Aangeklaagde 1 ging altijd bij een jongen op de tafel zitten om de klas voor te lezen. Terwijl hij voorlas ging hij dan met zijn hand in de korte broek van klager waarbij hij zijn bovenbeen masseerde en tegen zijn penis wreef. Aangeklaagde 1 deed dit in het volle aanzicht van alle klasgenoten. Hij onderwierp verschillende leerlingen aan deze handelwijze. Klager kan zich 5 à 6 jongens herinneren bij wie aangeklaagde 1 dat deed. Aangeklaagde 1 las verschillende keren per week voor.

Ook nodigde aangeklaagde 1 klager uit op zijn slaapkamer. Hij omarmde klager daar en begon tegen hem aan te rijden.

Het is zeker vaker dan 10 keer gebeurd, maar geen twintig keer.

Ten aanzien van aangeklaagde 2:

Aangeklaagde 2 was van september 1958 tot oktober 1959 surveillant van de groep van klager.

Klager was een keer aan het pielen met zijn fiets. De andere jongens waren al weg en aangeklaagde 2 bood klager een lift aan. Toen klager achterop de fiets zat ging aangeklaagde 2 met zijn hand in de broekspijp van de korte broek van klager. Ook deed hij dan zijn hand naar achter en begon onder de broek van klager te wrijven, waarbij hij subtiel de penis van klager aanraakte.

Dit is tweemaal voorgekomen.

Ook is het gebeurd dat aangeklaagde 2 klager betastte toen klager alleen in de studiezaal zat. Ook toen betastte aangeklaagde 2 de geslachtsdelen van klager.

2.2. Klager wist dat alle inkomende en uitgaande post werd gelezen door de broeders. Op 11 oktober 1959 heeft klager zijn ouders een brief geschreven waarin hij beschreef wat er op school was gebeurd. Direct na de lunch werd klager van school gestuurd en kon hij per fiets terug rijden naar zijn ouderlijk huis in [plaats], [provincie].

De ouders van klager hebben de brief die klager had geschreven nooit ontvangen. Ook geloofden zij niet dat broeders dergelijke dingen deden. Klager voelde zich alleen met zijn schaamte over het misbruik en de verwijdering van het internaat. Klager voelde zich een buitenbeentje in de familie.

Klager volgde vervolgens 1 jaar HBS op [college] in [plaats], de schoolresultaten waren zeer wisselvallig. Klager was een afgeleide, agressieve en verwarde jongen, die erg prikkelbaar was.

Klager werd weer teruggestuurd naar [internaat], waar hij uiteindelijk in het tweede jaar van de ULO van school werd gestuurd.

Klager heeft zich nog vele jaren emotioneel onstabiel gevoeld. Klager voelde zich verraden door de maatschappij en zijn familie. Uiteindelijk is hij in 1963 naar [land] geëmigreerd, maar ook daar ondervond hij dezelfde problemen als thuis.

Klager had nog steeds moeite met het sluiten van vriendschappen, zowel met vrouwen als met mannen. Uiteindelijk is klager op 36-jarige leeftijd getrouwd. Klager heeft aan het begin van zijn relatie alles aan zijn echtgenote verteld.

Op zijn 49^e is klager toegelaten tot 'law school' en 14 jaar geleden is hij advocaat geworden. Dit staat in schril contrast met alle voorgaande pogingen om een studie te volgen. Toen klager zijn studie had volbracht voelde hij dat hij een volwaardig mens was.

Zijn gehele leven tot vijf jaar terug heeft klager psychische bijstand gehad. De kosten daarvan lopen in de duizenden dollars.

Jaren en jaren nadat het seksueel misbruik had plaatsgehad was klager op bezoek bij zijn zus in [plaats]. Klager denkt dat het in 1972-1973 was. Zijn moeder was ook op bezoek in [plaats]. Klager en zijn moeder gingen wandelen. Zij vertelde klager toen dat zij aan broer

[naam] het verhaal van klager had verteld en dat zij hem vroeg of hij dit geloofde. De broer van klager zei toen tegen hun moeder dat hij van dergelijke dingen had gehoord. De broer van klager geloofde het verhaal. De moeder van klager voelde zich toen schuldig dat zij klager niet geloofde toen hij het haar vertelde.

Een andere broer van klager, [naam], zat vijf jaar eerder op [internaat]. Toen klager hem twee jaar geleden vertelde wat aangeklaagde 1 hem had aangedaan, was deze broer stomverbaasd, terwijl deze broer ook bij aangeklaagde 1 in de klas had gezeten.

In de laatste vijftien jaar heeft klager zijn relatie met familieleden kunnen herstellen. Hij wordt nu door hen geloofd.

Drie jaar geleden las klager in [land] in een Nederlandse krant iets over [internaat]. Klager reageerde daarop en kwam in contact met Joep Dohmen. Het verhaal van klager is opgenomen in 'Vrome zondaars'.

2.3. Klager verzoekt de klacht gegrond te verklaren en hoopt op een oprechte en werkelijke erkenning van hetgeen hem is aangedaan, zodat hij de gebeurtenissen verder kan verwerken en niet langer als zijn fout hoeft aan te merken.

Voorts hoopt klager dat maatregelen worden getroffen tegen diegenen die destijds verantwoordelijk waren en ondanks bekendheid met het seksueel misbruik geen enkele poging hebben ondernomen klager behulpzaam te zijn bij de verwerking van dit misbruik.

Tenslotte zou klager een financiële compensatie voor het leed dat hem is aangedaan op zijn plaats vinden evenals vergoeding van de kosten voor psychische bijstand die klager heeft gehad.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Uit de archieven is gebleken dat klager van 1 september 1955 tot 1 augustus 1957 op [internaat] heeft gezeten. Klager zat in klas 5b en 6a. Per 1 september 1958 kwam klager terug op [internaat]. Hij vertrok op 12 oktober 1959 (begin schooljaar 1959-1960).

Aangeklaagde 1 was van 1949 tot mei 1958 onderwijzer aan de lagere school van [internaat]. Uit het archief blijkt dat aangeklaagde 1 klassenleraar is geweest van klas 5b. Aangeklaagde 1 is in mei 1958 overgeplaatst naar [plaats] om 'op rust te gaan'. Overste [naam] noemt deze overplaatsing merkwaardig en opmerkelijk en denkt dat dit mogelijk kan duiden op 'onjuist gedrag'. Voorts is de congregatie bekend met een reeds gegrondverklarde klacht tegen aangeklaagde 1.

Met betrekking tot aangeklaagde 2 merkt Provinciaal Overste [naam] op dat deze de congregatie heeft verlaten op [datum]. Uit het archief is niet gebleken dat aangeklaagde 2 groepsleider was van de groep van klager. Wel staat vast dat aangeklaagde 2 in genoemde periode op [internaat] verbleef.

Overste [naam] geeft aan dat de klacht van klager weinig concreet is en dat hij zich moeilijk kan voorstellen hoe het misbruik al fietsend heeft kunnen plaatsvinden.

Tenslotte laat overste [naam] weten dat er naast de klacht van klager nog 2 meldingen bekend zijn bij de congregatie.

Bij misdragingen van een broeder werd gereageerd met een overplaatsing of wegzending. Met de andere broeders werd niet gecommuniceerd over de reden van overplaatsing, bij wegzending werd alleen medegedeeld dat een broeder de congregatie had verlaten.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Overste [naam] geeft aan dat hij de pijn die klager heeft geleden vanwege het seksueel misbruik dat hem mogelijk is aangedaan wil erkennen en daarvoor zijn oprechte verontschuldiging aanbieden.

Voorts wil overste [naam] namens de Nederlandse regio van de Congregatie spijt betuigen als de toenmalige Nederlandse provincie in alle redelijkheid op de hoogte had moeten zijn van de misdragingen van beklaagden 1 en 2 en daarin te kort is geschoten.

Tenslotte verklaart overste [naam] zich bereid tot het voeren van een persoonlijk gesprek met klager.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Ten aanzien van aangeklaagde 1:

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde 1 klager aan zijn geslachtsdelen heeft betast terwijl hij op de tafel van klager zat om voor te lezen. Voorts acht de Klachtencommissie aannemelijk dat aangeklaagde 1 klager op de slaapkamer aan zijn geslachtsdeel heeft betast en tegen klager aan heeft staan rijden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat dit tussen de tien en twintig keer heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van aangeklaagde 2:

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager tweemaal door aangeklaagde 2 aan zijn geslachtsdelen is betast. Dit vond plaats terwijl klager achter op de fiets bij aangeklaagde 2 zat. Aangeklaagde 2 reikte met zijn hand naar achter en stak zijn hand in de korte broekspijpen van klager. Ook is klager door aangeklaagde 2 aan zijn geslachtsdelen betast terwijl hij als enige leerling in de studiezaal zat.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke en geloofwaardige wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Ten aanzien van aangeklaagde 1:

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam] zoals weergegeven in zijn formulier 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs' inzake meldingsnummer 2011-1788, de verklaring van [naam] zoals weergegeven in zijn formulier 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs' en de gegrondverklarde klacht van voornoemde [naam] bekend onder nummer 2010T206. Met name uit de verklaring van [naam] blijkt van een zelfde manier van seksueel misbruik. Ook daar was sprake van seksueel misbruik, terwijl aangeklaagde 1 aan het voorlezen was.

Ten aanzien van aangeklaagde 2:

Ook hier is sprake van een overtuigend verhaal van klager dat wordt ondersteund door de verklaringen van [naam] bekend onder nummer 2012T939 en van [naam] bekend onder nummer 2013T951(3). Beide heren spreken over seksueel misbruik door aangeklaagde 2, waarbij [naam] met name spreekt over het betasten door aangeklaagde 2 van een ieder die een korte broek droeg.

Tenslotte overweegt de Klachtencommissie dat het hier, alle feiten en omstandigheden bij elkaar en in onderling verband bezien, een sluitend en overtuigend verhaal betreft, waarbij ook de informatie verstrekt door de Congregatie, zoals een overplaatsing tijdens het schooljaar van aangeklaagde 1 welke overplaatsing als opmerkelijk en merkwaardig wordt bestempeld, en het feit dat de congregatie bekend is met meerdere meldingen tegen beide aangeklaagden, tot die overtuiging heeft bijgedragen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagden waren voor hem personen waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciaal overste van de Europese Provincie van de Congregatie der Broeders van Liefde de klachten jegens aangeklaagden 1 en 2 gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 25 juni 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en mevrouw W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.